

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stano celoletno . . 180 K
pesečno 15
za zasod. ozemlje 300
za tuzemstvo . . 40
Oglati za vsak mm v 1/16
stolpca (58 mm) 2 K
ali oglati do 30 mm
stolpca (58 mm) 1.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 14/2
Telefon št. 72.
Upravništvo:
Sodna ulica št. 6
Telefon št. 34.
Račun kr. pošt. čet. urede
št. 11.842

Ljubljana, 14. februarja.

Te dni pretresa Nemčijo poleg strahu pred posledicami pariških sklepov tudi še vročica notranjega razdora. Nova nemška država se ni ti v potopu prevrata ni mogla povsem otrestiti historičnega balasta davne prošlosti in njen organizem je ostal neenoten. Zlasti Bavarska je ohranila svoj položaj države v državi, ki ga Nemcem v dobi sigurnosti in miru sicer ni povzročal prevelikih očitnosti, ki pa ga danes silno bridko občutijo. Bavarska je postala ognjišče vseh proti novemu državnemu organizmu naperjenih intrig in na klepov, tam se zbirajo najopasnejši elementi iz cele nekdanje cesarske Nemčije, od tam gredo niti monarhističnih spletk v ostale nemške pokrajine, v sosedno Avstrijo, v Madžarsko, od tam se je snovala zarota Ludendorffov in sličnih, ki je ogrožala tudi mir naše domovine. Bavarska je torišče nacionalnega boljsevizma, ki ogroža edinstvo naroda in stresa same temelje nemške države. Baš zadnje dni je pretle izbruhniti kriza, ki bi mogla razbiti Nemčijo v dva in več delov ter tako dokončati, kar je svetovna vojna še pustila.

Avstrija si je privoščila luksuz, da organizira žalostne ostanke stare velike monarhije v federativno republiko. Vsaka dežela je dobila široko avtonomijo, Dunaj je postal zvezno glavno mesto in začelo je »veselo gospodarstvo«. Dvojna uprava, dvojne finance, dvojno uradništvo, dvojna gospodarska politika, prikrita medsebojna ekonomska in politična vojna — na ubogi avstrijski voziček je bilo naenkrat opreženih sedem iskrnih konjčkov, ki pogumno vlečejo vsak v svoj — jarek. Krpa, ki je ostala od stare slave, se trga na vse kraje in Avstrija propada gospodarsko in politično. Te dni so zborovali v Salzburgu zastopniki avstrijskih dežel. Sklenili so poslati centralni vladi na Dunaju ultimatum, da se takoj deželam nakažejo iz zaloge papirnatega denarja nove milijarde, sicer grozijo ustaviti pobiranje davkov za državne blagajne. Vsa mizerija federalističnega ustrojstva držav se nam odkriva v Avstriji in nam predočuje blagodatni pokrajinski avtonomije.

Kar grozi Nemčiji, kar upopraša Avstrijo, to hočejo naši klerikalci položiti Jugoslaviji kot svoje darilo v zibelko. Njihov ustavni načrt je v glavnem prepis starega avstrijskega deželanskega sistema s celim njegovim pogubnim dvotirnim aparatom. Le postrili so ga še in skonstruirali so šest držav, ki bodo lahko takoj priče pokrajinsko vojno — med seboj in z državo. Skoraj se ne dajo prešteti parlamenti, ki jih hoče uvesti klerikalni ustavni načrt, celi zbor ministrskih predsednikov pod raznimi imeni se bo ukvarjal z vodstvom državnih poslov, eden neodvisen od drugega in morda po slavnem salzburskem vzorcu edini le v spletkah in odporu proti ministrskemu predsedniku državne vlade. Sodišče bo razsojalo, kadar se bo gospodom od deželne uprave poljubilo se spreti z državo vladno in nezavestnost kot milost občutimo, da klerikalci priznavajo za te spore kompetenco državnega sveta in ne zahtevajo švicarskega predsednika kot razsojalka! Država bo nalagala svoje davke, pokrajinski parlamenti bodo navijali poseben davčni vijak, ljudstvo pa bo smelo izbirati ali plača za deželo iz levega ali iz desnega žepa — plačevalo bo dvojno za dvojno zmedo v upravi svojih javnih zadev. Slovenska vlada bo upravljala šume in ruče ter zapirala »izvoz« premoga v sosedne »bratske države« ali pokrajine, Banat bo pa zapiral svoje žitnice, Hrvatska pa bo avtonomizirala

Novi deželni predsednik.

BEOGRAD, 14. febr. (Izv.) Za predsednika deželne vlade v Sloveniji je imenovan dr. Viljem Baltić, načelnik v ministrstvu za notranje zadeve.

Občinske volitve v Sloveniji

BEOGRAD, 14. febr. (Izv.) Izvršena je revizija uredbe o občinskem volilnem redu v Sloveniji na podlagi nedavno sprejetega načela, da se občinska volilna pravica izenači s parlamentarnim volilnim redom. Kot podlaga bodo služili volilni seznam izza volitev za ustavotvorno skupščino. Ženske ne bodo volile. Glasovalo se bo s kroglicami. Kandidatske liste bodo morale biti tiskane. Po dosedanjih dispozicijah se bodo vršile občinske volitve v Sloveniji za četkom aprila.

Spremembe v deželnih vladah.

Beograd, 14. februarja. (Izv.) V današnji seji ministrskega sveta je bil imenovan poverjenik za pravosodje v Zagrebu dr. Gjurgjevič za predsednika deželne vlade v Sarajevu, Dalmatinska in hrvaška vlada bosta dopolnjeni v prihodnji seji ministrskega sveta. Poverjenik za socialno skrb v Zagrebu dr. Markulin ter poverjenik za prosveto v Dalmaciji Lozovina (oba klerikalca) sta razrešena dolžnosti.

Pomočniki ministrov.

Beograd, 14. februarja. (Izv.) Za pomočnika ministru notranjih del je imenovan dr. Mijović, bivši narodni poslanec, za pomočnika ministru šum in rud dr. Gjuro Nenadić, profesor akademije v Zagrebu, za pomočnika ministru finan dr. Kostrenić, profesor v Zagrebu, za pomočnika ministru za narodno zdravje dr. Gjoka Nikolić, načelnik v tem ministrstvu.

Radičeve negramnosti

Zagreb, 14. februarja. »Jutarnji list« javlja, da so se v soboto vrnili delegati srbske republikanske stranke iz Zagreba, kjer so prisostvovali zborovanju HRSS v Beograd. Od njih se je doznalo, da bo prišel Radić s štirimi svojimi poslanci v Beograd, kjer bo izročil regentu obsežno spomenico z desetimi tiskanimi polami. Pravijo, da bo Radić v spomenici zahteval, da regent odpokliče vojsko iz Hrvatske, ki je zapreka ujedinenju in pravilnemu razvoju! Delegati srbske republikanske stranke so svetlovali Radiću, naj izpusti ta pasus iz spomenice.

Nove represalije za Koroško.

Beograd, 14. febr. (Izv.) Z ozirom na dejstvo, da preganjanja naših ljudi na Koroškem ne prenehajo, je vlada odločena poostri represalije. Predvsem se namerava ukiniti obstoječo nemško gimnazijo v Ljubljani kot samostojni zavod. Za to govori tudi budžetarni oziro, ker je številno nemških dijakov v poedinih razredih itak daleč izpod normale. Mesto nemške gimnazije bi se ustanovili nemški paralelni razredi pri kakšnem podeželskem srednješolskem zavodu. Tudi bo vlada odredila per-lustracijo oseb, ki so avstrijski državljani, pa vršijo v Jugoslaviji razne nedopustne agitacije. Posebno pozornost se bo posvečalo tudi avstrijskim gospodarskim podjetjem v naši državi.

Vešović oproščen.

Beograd, 14. februarja. (Izv.) General Vešović je bil oproščen obtožbe, ker je sodišče smatralo, da je deležen svoječasnoproglasašne amnestije.

svoje prašiče — skralčka obeta se nam zemeljski raj, doba, ko bodo deželat-gati ljubljanske vlade hodili na pogajanja v Beograd, v Zagreb, v Novi Sad in Sarajevo in ko bo za vagon moke potrebna diplomatska intervencija, ko bo vsaka tona premoga šla preko Sotle na izvoznice, in se bomo polagoma pripravljali na uvedbo medpokrajinskih diplomatskih zastopstev.

Klerikalni predlog je načrt za razrušenje Jugoslavije.

Slovensko Celje.

Celje, 14. febr. (Izv.) Rezultat ljudskega štetja v mestu še ni natančno ugotovljen. Mesto šteje približno 6700 civilnih prebivalcev, od teh samo 940 Nemcev.

Mesto se ni povečalo. Vzrok je v tem, da je okoli in okoli obdano od okoliške občine Gaberje, ki se je ogromno razvila in kjer je prebivalstvo znatno naraslo.

Število Nemcev je padlo na naravni nivo. Leta 1910 je šlo Celje 4625 ljudi z nemškim, 2027 pa s slovenskim občevalnim jezikom. Seveda je bila nemška večina umetno ustvarjena. Rezultat letošnjega ljudskega štetja je za vedno razdril tudi bajko o nemškem Celju.

Celje, 14. febr. (Izv.) Govorica o potvorjenju štetja v Vojniku ne odgovarja dejstvu. Gotovo je, da je popisovalna komisija poslovala popolnoma objektivno. V Vojniku, kjer je leta 1910 navedlo nad 600 ljudi nemški občevalni jezik, se je pri letošnjem štetju vpisalo 720 za Slovence, 67 oseb za Nemce, 15 pa jih je drugih narodnosti.

Skofovski protesti.

Beograd, 14. februarja. (Izv.) Včeraj so prispeli v Beograd djakovski škof Akšamović, zagrebški nadškof Bauer in ljubljanski škof Bonaventura Jeglič, da protestirajo radi »sokolske neredbe« ministra Pribečevića in proti reorganizaciji višjega šolskega sveta v Ljubljani, nadalje ker minister dose-daj še ni vzel na znanje pravilnika nek-kega dijaškega srednješolskega društva. Ministrski predsednik Pašić, pri katerem so se zglasili, jih je napotil k ministru prosvete Pribečeviću, v čigar kompetenco spadajo te zadeve. Danes so bili škofje zopet pri ministru Pribečeviću, ki jim je izjavil, da bodo na svojo pritožbo dobili pismen odgovor. Minister dvora Janković jih je povabil na pojedino.

Avstrijsko vprašanje.

Dunaj, 14. febr. (Izv.) Po poročilu iz Parizu se je Louchetov načrt, da se Avstriji garantira dva milijona frankov posojila, ponesrečil.

Vznemirjenje v Ameriki.

Berlin, 14. febr. Listi javljajo iz Washingtona: Dejstvo, da se japonska zbornica brani znižati oboroževanje, je povzročilo v Ameriki globok vtis. Sklepi japonske zbornice se spravljajo v zvezo z izjavo ameri-kanškega mornariškega komisarja, da Zedinjene države ne smejo imeti manjše mornarice, kakor kaka druga velasila. Senator Borah je v petek v senatu izrečno izjavil: »Jaz sem si gotov, da bo dejstvo, da se ne bi sklenil med velisilami dogovor v vprašanju mornarice, gotovo dovedlo do vojne. To je tako jasno, kakor beli dan«.

Južna železnica v laških rokah?

Dunaj, 14. febr. (Izv.) Povodom posvetovanj o južni železnici se je dognalo, da je večina delnic prešla v italijanske roke. Italijanski delničarji nameravajo ustanoviti subkomite, ki bo sklical novo posvetovanje tekom prihodnjega meseca v Švici.

Prostori šestih bank zaseženi v javni prid.

Ljubljana, 14. februarja.

Ob priliki zadržega selitvenega roka se je pojavil med ljubljanskimi bankami pravcati lov na hiše. Slovenska banka je kupila v Stritarjevi ulici nekdanjo Ravniharjevo hišo, Kreditni zavod v Prešernovi ulici Fabianovo hišo, v Kolodvorski ulici pa ima tudi neka večja hiša priti v last banke. Mesto, da bi banke porabile svoje ogromne rezervne fondse v to, da po svojih močeh odpomorejo stanovanjski bedi, so si izdelale komo-den načrt z nakupom starih hiš, iz-tisniti iz njih privatne stranke ter v njih namestiti svoje poslovne pro-store, ali pa nove stranke. Tem mahi-nacijam, ki bijejo v obraz socialni pravičnosti in obzornosti je napra-vil konec poverjenik za socialno skr-bstvo Adolf Ribnikar, ki je dal v so-boto stanovanjskemu uradu v Ljub-ljani naročilo, da naj poseže v javni prid za urade po poslovnih prostori-h vseh onih bank, ki dosedaj še niso smirale za potrebno za svoje uslužbenice in poslovne prostore gra-diti nove hiše.

Kakor se oficielno poroča se ima-jo v javni prid začeli v Ljubljani po-slovni prostori šestih bank in sicer Slovenske banke, Slovenske ekskom-ptne banke, Prometne banke, Češke industrialne banke, Gospodarske ban-ke in Kreditnega zavoda. Nekatere teh bank so se že svojčas zavezale, da bodo gradile nove hiše. Češka in-dustrialna banka n. pr. se je zaveza-la, da bo do 1. maja 1921 že izročila

porabi novo dvonadstropno hišo na Prulah. Dejansko pa je kupila tam-kaj le stavbeni prostor in v ostalem računala na popustljivost oblasti. Po-slovni prostori bank se bodo pora-bili za nastanitev uradov, ki so na-meščeni danes v privatnih stanova-njih. Izven vsakega dvoma zadene banke velikanska moralna odgovor-nost, da niso še prav nič storile v olajšanje stanovanjske bede. Če kde-so banke poklicane in dolžne da dan-esne grade. Na stroške javnosti so se baš v njihovih blagajnah stekali ve-likanski dobički.

Poverjenik Gosar je sicer že tan-sko leto poskusil pritisniti na banke, da bi zidale. Zagrabil pa je stvar ta-ko nerodno, da je bilo vse njegovo prizadevanje pravzaprav brez uspe-ha. Edinole Jadranska in Kreditna banka sta gradili po eno hišo, pa še to prostovoljno in ne zaradi Gosar-jevega pritiska. Dr. Gosar je namreč napravil to temeljito pogreško, da je čisto na nezakonit način izdal na svo-jo pest famozno naredbo 166. Pover-jenik Ribnikar je sedaj, ko je odredil poseg po bankah, ostal na postavnem stališču ter odredil na podlagi obstoječe stanovanjske naredbe po-stopanje proti bankam.

Nadejati se je, da bo energična akcija poverjenika imela uspeh in u-stvarila res realne garancije za zmanjšanje stanovanjske bede v Lju-bljani.

Iz ustavnega odbora.

Beograd, 14. febr. (Izv.) Na da-našnji seji ustavnega odbora je bila zaključena lista govornikov. Veliko živahnost v napadih sta kazala kle-rikalna poslanca Šimrak in Sušnik. Posl. Demetrovič je vprašal Sušnika, ali govori zato, da bi ga slišali v Švici. Tudi ga vpraša, ali hoče za Slovenijo imeti posepne carine. Suš-nik se je skliceval na Bismarcka. Za njim je govoril musliman Kurbe-gović, ki odklanja federalizem, ker ho-če edinstvo. Odklanja tudi vsako ple-mensko borbo. Hrvati ne morejo ži-veti brez Srbov, še manj pa Sloven-ci brez Hrvatov in Srbov.

Za Vojo Marinkovićem, ki se je pečal z agrarnim vprašanjem, je go-voril posl. dr. Žerjav. Ne priznava plebiscita nobenemu kraju in pleme-nu, ker je naša država nedeljiva. Je za administrativno decentralizacijo, vendar ne avtonomnih pokrajin, ki bi bile radimentni države. V tako ve-likih pokrajinah kakor jih hočejo kle-rikalci je dobra uprava nemogoča. Predlog vlade je v tem pogledu prak-tičen, ker tako zamišljene oblasti ne bodo ne prevelike, ne premajhne. Država mora imeti na pokrajinske oblasti ingerenco, to je mogoče le, če bodo samoupravni uradniki skupni. Sušniku dokaže, da so njegova iz-vajanja o carini zlasti s stališča Slo-venije povsem depasirana.

Kakšno je klerikalno gospodarst-vo je razvidno iz dejstva, da je kle-rikalna deželna vlada prodala pod-jetje, ki bi bilo neso državi osem mi-lijonov čistega dobička, za 200.000 kron. In teh 200.000 K so razdelili med svoja družstva. Nato dr. Žerjav podrobno kritizira klerikalni ustavn-i načrt in pokaže kako je separati-stičen. Poudarja potrebo, da vodi šolsko politiko država, ker se v šo-li vzgaja državljanska zavest. Naši neodrešeni bratje hočejo, da se čim-prej konsolidiramo, da jih moremo osloboditi. Slovenija sama pa za to ni dovolj močna. Zato je vsak sepa-ratizem škodljiv. Glasoval bo za vladni načrt.

Masaryk težko bolan.

Praga, 14. februarja. (Izv.) Danes so imeli vseučilišni profesorji praške medicinske fakultete konzilij glede zdravstvenega stanja predsednika Ma-saryka. Konstatirali so vnetje levega dela pluć in vnetje kite na desni nogi. Predsednik se bo moral podvreči dalj-ši kuri.

Kronstat in Petrograd v rokah upornih mornarjev.

Berlin, 14. febr. (Izv.) Po poroči-ljih iz Kopenhagna je upor mornar-jev v Kronstadtu jako opasen. Sovjet mornarjev v Kronstadtu je zahteval od sovjetske vlade, da jim pošilja do-voljno hrano; na to zahtevo je Troc-ki odgovoril s tem, da je dal deputa-cijo mornarjev zapreti. Nato je sov-jeti mornarjev v Kronstadtu dal za-preti vse uradništvo sovjetske vlade; mornarji so nato prevzeli upravo Kronstadta in Petrograda. Sovjetska vlada je poslala proti kronstadtskim mornarjem rdečo gardo, ki se je pa pridružila mornarskemu sovetu. Kronstadt in Petrograd sta sedaj v rokah mornarskega sovjeta, ki je pre-kinil vsako zvezo z sovjetsko vlado v Moskvi.

Pariz, 14. februarja. »Journal des Debats« doznava k upor mornariških čet v Kronstadtu, da so sovjetske obla-sti ukrenile energične naredbes, da bi napravile konec ustaji. Mesto Kron-štat se blokira in dovoz živil je popol-noma ustavljen. Veliko število mor-narjev so zaprli in jih bodo odvedli v Moskvo, kjer jih bodo najbrže postre-lili.

Olajšanje izvoza.

Beograd, 14. februarja. (Izv.) Da-nes je bila seja finančno - ekonomske-ga komiteja ministrskega sveta. V na-čelu je sprejeta izprememba izvozne carinske tarife, ki stopi kmalu v velja-vo. Olajšan bo naš izvoz.

Koncert Rijavec-Ličar.

Koncert je imel krasen uspeh. Oba umetnika je publika navdušeno sla-vila. Bilo je ovacij in vancev. Gleda-lišče nabito polno. Rijavec nastopi da-nes v Hoffmannovih pripovedkah.

Nove Benešove izjave o mali antanti.

Pod naslovom Mala antanta objavlja «Daily Telegraph» razgovor svojega rimskega dopisnika s češkoslovaškim zunanjim ministrom Benešom. Na vprašanje: Ali bo Italija pristopila k Mali antanti? je odgovoril dr. Beneš: Mala antanta je zamišljena kot zveza držav s približno enakim številom prebivalcev in z enakimi interesi. Mala antanta je rodila želja, da se koordinira enakost interesov med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Kasneje je bila pozvana Rumunija, naj vstopi v Mala antanto. Po razpadu Avstro-Ogrske je bila novonastalim državam vsiljena potreba, da uredijo odnose s svojimi sosedi. Tako je nastala Mala antanta. Razen tega je potrebna zveza med Jugoslavijo in Češkoslovaško, da se ti državi branita proti boljševizmu in slučajno napada; kakaj Mala antanta nima agresivnih in imperialističnih namenov. Ako bi bila povabljena taka velika, naj vstopi v Mala antanto, bi leta s tem zgubila svoj značaj. Postala bi velika antanta z velikimi pro-

blemi zunaj svojih mej. To je tudi razlog, da Poljske niso pozvali, naj vstopi v Mala antanto, ker ona stremi za tem, da postane velesila. Isto velja tudi za Italijo. Na vprašanje dopisnika, ali zastopa to stališče tudi Beograd in Bukarešta, je minister odgovoril, da ti dve mesti za sedaj v tem soglašata in da delita njegovo mišljenje.

Glavni cilj Male antante je borba proti ustanovitvi podonavske federacije, ki bi bila slična bivši avstro-ogrski monarhiji. Mala antanta je odločno proti temu; za to govorijo politični, gospodarski in zgodovinski oziroma, ker bi v nasprotnem slučaju to pomenilo, da so narodi, ki so vodili boj zoper Avstro-Ogrsko, za zopetno zedinjenje z njo. V taki federaciji bi se podpirali Avstrija in Madžarska, in Dunaj bi zopet stremil za tem, da postane središče te nove federacije, ki bi bila edino v korist Avstriji. Zato taka federacija niti sedaj, niti v bodočnosti nima upanja, da bi se udeležila.

strij njenje, da bi bili zavezniki pripravljeni, izpremeniti sanžermensko pogodbo. To pa docela nasprotuje resnici. Zavezniki hočejo pogodbo, katero so podpisali, spoštovati in ji pridobiti spoštovanje. Glede tega med kabineti v Rimu, Parizu in Londonu ni nobenega nesoglasja. Praška vlada ni nikdar mislila na to, da bi pospeševala politiko razdelitve Avstrije; to bi nasprotovalo njenim očitnim interesom in lastni varnosti.

Češkoslovaška in Poljska. Iz Pariza javljajo dne 13. februarja: Petit Parisien javlja, da se češkoslovaški minister za zunanje posle, dr. Beneš, snide z poljskim zunanjim ministrom knezom Sapieho. List naglašja: Francija enodusno želi priznanje obeh, za ohranitev versailleske pogodbe posebno interesiranih držav vzhodne Evrope, in izraža nado, da bodo razgovori obeh ministrov imeli zaželjeni uspeh, namreč dopolnitev male antante.

General Kuropatkin, znan iz rusko-japonske vojne, je v Moskvi umrl.

Charles Hughes na čelu Hardingovega kabineta. Iz Londona poročajo dne 13. februarja: Kakor se poroča iz San Augustina v Floridi, je predsednik Harding oficijelno naznanil, da bo Charles Hughes kot državni tajnik stopil na čelo njegovega kabineta.

Nemiri in neredi v severni Angliji. Iz Londona poročajo dne 13. februarja: Iz za 12. februarja javljajo iz raznih krajev severne Angleške pože. V Manchesteru so zapalili štiri tvornice. V eni teh tvornic so z revolverji oboroženi zločinci ogrožali hišnega oskrbnika. Ko se je ta skušal upreti in je naposled ubežal, so šestkrat ustrelili nanj, pa ga niso zadeli. V Haldhamu in Rochdarju so vdrli v dve predilnici, razbili okna, polili material s petrolejem in ga zažgali. Nato so pobegnili. Ognjenjaci so pogasili vse požare. Oblastva so aretirala dve sumljivi osebi v Manchesteru.

Neredi na Irskem. Iz Dublina poročajo dne 12. februarja. Sinoči je kakih 100 oboroženec napadlo vlak, ki vozi iz Mallova na postaji Millstreet v corški grofiji. Na vlaku je bilo kakih 30 vojakov, katere so napadali obstrlejevali. Ubit je bil en vojak, a več ranjenih. Kakor poročajo iz Bantryja, je zadnjo noč oborožena tolpa napadla vojašnico v Dromdaleague. Napadalcu so porabljali puške in razstreliva. Vojašnica se je hrabro branila. Škoda je znatna. Ko je prišla pomoč, so napadalcu pobegnili.

Sport in turiztika.

st Kranjska podružnica SL Pl. D. ima redni občni zbor dne 26. februarja ob pol osmih zvečer v prostorih Narodne čitalnice v Kranju z običajnim dnevnim redom. Če bi zbor ob navedeni uri ne bil sklopljen, se vrši eno uro pozneje občni zbor ob vsakem številu članov.

st Sankaška tekma v Bohinju. Po dolgem presledku vojnih let so se vršile v nedeljo dne 13. t. m. prve sankaske tekme, in sicer za prvenstvo Jugoslavije, prvenstvo Slovenije in prvenstvo Bohinja. Vseh tekem je bilo določenih 5.

Udeležba je bila nad vse nepričakovana. Prijavilo se je 67 tekmovalcev, deloma domačinov, mnogo iz Slovenije, ostali pa iz Zagreba, Mostara in Trsta. Tuji mnogo ljubljanskega občinstva je prišlo ogledat tekme. Tekme so počele z sankanjem seniorjev na 1000 m. v kojih je odnesel prvenstvo M. Ph. Stanko Kmet iz Ljubljane v 1 min. 18,4 sek. ter pridobil s tem Prvenstvo Jugoslavije in Slovenije za leta 1921. Drugo mesto je zasedel Ed. Beve iz Zagreba 1 min. 21,8 sek., tretje Janko Skale iz Ljubljane v 1 min. 29 sek. Kot druga tekma je bila tekma juniorjev na 1000 m za Prvenstvo Bohinja za leta 1921, katerega si je pridobil Joža Pogačar iz Ljubljane v 1 min. 19,4 sek., drugi je bil Mešič z Jesenic v 1 min. 22,9 sek., tretji Levčnik iz Ljubljane v 1 min. 26,6 sek. Za tem so

je vršila tekma na dvosedelnih sankah, pri kojoj je dobil prvo nagrado Kavčič-Gorazd iz Ljubljane v 1 min. 20 sek. na 1000 m. Drugi je bil Ing. Menciinger-Cerne iz Ljubljane v 1 min. 21 sek., tretji Kmet-Kmet iz Ljubljane v 1 min. 22,9 sek., četrti Filalo-Herzmansky iz Ljubljane v 1 min. 27 sek. Za tem so je vršila damaske tekme na 650 m. Prva je bila Hana Bec iz Zagreba v 56 sek., druga Logar iz Boh. Bistrice v 1 min. 7,8 sek., tretja Go. Štuzi iz Ljubljane v 1 min. 31 sek. Kot zadnja tekma se je vršila tekma deklet na 650 m. Prvi je bil Godec v 55 sek., druga Torkar v 57 sek., tretji Znidar v 58 sek. — Dose eni čast v prvenstvenih tekмах so najboljši, kar se jih je do sedaj doseglo v Bohinju. Vreme je bilo lepo in sankalističe posebno ob jutranjih urah izvirno.

Domače vesti.

Ljubljana, 14. februarja.

• NAČELSTVO JDS ima svojo sejo danes, torek, popoldne ob 15. uri v strankinem tajnistvu v Narodnem domu.

• POLITIČNI KLUB JDS ima sestanek v torek dne 15. t. m. v tajnistvu JDS, Narodni dom, I. nadstropje, zvečer ob osmi uri. Na dnevnem redu je važna diskusija. Člani naj se blagovoliijo udeležiti sestanka polnoštevilno in točno.

• IMENOVANJE V CARINSKI SLUŽBI. Absolutni trgovske akademije Todor Djordjević je imenovan za carinika četrtega razreda pri glavni carinici v Mariboru.

• MINISTRSKI PREDSEDNIK N. PAŠIČ je zopet toliko okrevale, da bo od jutri naprej vršil svoje posle.

• ZA NOVEGA GENERALNEGA INSPEKTORJA ministrstva financ je bil imenovan Slavko Petrovič, dosedanj inspektor v finančnem ministertvu.

• S KOROŠKEGA prihajajo vedno nova poročila o nemških nasiljih nad tamošnjimi Slovenci. Matija Miklov, sedlar v Smihelju pri Pliberku se je vozil v Celovec in pri tej priliki sta ga napadla dva njemu znana nemčurji z nožem ter ga ranila na nogi. Avstrijski orožnik ni hotel posredovati, temveč je Miklovu smeje rekel, da naj prinese zdravniško spravevalo. Sodišče je zahtevalo od Miklova, da mora prinesiti zdravniško spravevalo od znanega sovažnika Slovencev, pliberskega dr. Herberta. Ta je Miklovu pregledal, a zdravniškega spravevala ni dal Miklovu v roke, temveč sodnemu slugi, tako, da Miklov ne ve, kaj stoji v spravevalu in njegova napadalec gotovo ne bosta kaznovana, ker taka je pravica na Koroškem.

• OKROŽNA ORGANIZACIJA SKS ZA STAJERSKO je imela v nedeljo v Mariboru zborovanje, na katerem je posl. Kirbiš poročal o političnem položaju in o vprašanju agrarne reforme.

• IZZIVACEVO PLAČILO. V nedeljo se je v Veliki kavarni v Mariboru v večji nemški družbi, ki je prišla najbrže iz Gradca, nahajal tudi Firvat Dragotin Himmelfreich, brivec v Studenci, doma iz Osjeka, ki je švabski družbi prav pridno pomagal v zabavljanju čez našo državo in nesval zlasti našo narodno dinastijo. Pri tem je rabil take besede, da jih ne moremo ponoviti. Gostje so se zgražali nad predrznostjo 23letnega mladeniča in ga ponovno pozvali, naj se obnaša, kakor se spodobi. Ker pa je postal še bolj predrzen, je dobil na mestu zaslužen plačilo, kakor se je razvil prete, kateremu je napravila konec policija, ki je izzivaca

aretirala in se bo moral zagovarjati zaradi razžaljenja Velikanstva.

• ARETACIJA invalida-ljuškač, V nedeljo je bil v Mariboru aretirani znani invalid Pajnik, ki je pozivljal v vojske prihajajoče novince, naj se ne zglašajo. Kazal jim je pri tej priliki svojo rahnjeno roko in zabavljal nad državno, češ da dobi samo 60 K mesečne invalidnine.

• KOMISIJONELNI OBHOD NAŠE SEVERNE MEJE. V svrhu natančne proučitve raznih gospodarskih vprašanj, ki so nastala vsled razmejitve, zlasti v kolikor je Mura naša severna meja, je bila imenovana posebna komisija, ki je pričela danes poslovanje. Dne 15. t. m. (v torek) bo poslovala v Čeršaku, v sredo v Sladkem vrhu, v četrtek v Gornjem Cmu-reku, v petek v Žepovcih, v soboto v Apačah in v nedeljo v Gornji Radgoni. Okrajna glavarstva so povabila k komisiji vse interesirane občine. Župani naj prinesejo s seboj katastralne mape. Udeležba je svobodna tudi za naše državljane, ki imajo glede svojih na obeh straneh meje se nahajajočih posestev kake posebne želje.

• TRBOVELJSKA AFERA. Beograjska «Politika» poroča, da je ministrska komisija odkrila velike nerednosti v rudnikih Trboveljske premogokopne družbe, ki so v rokah dunajskega kapitala. Lastniki premogokopov so potvrdili, kar se je konstatiralo pri pregledovanju knjig, produkcijske cene premoga za več kot 100 odstotkov. Zaradi tega so se cene premoga dvigale, prebivalstvo se je pritoževalo zaradi vedno večje dragine, še v večji meri je pa bila prizadeta država, ki je rabila dve tretjini vsega trboveljskega premoga.

• «EDINOST» SE PRESELI? Po poročilih iz Trsta se bavijo slovenski merodajni krogi z mislijo, da se vsled tržaških razmer preseli «Edinost» v Postojno ali Sezano. Vsled nebriznosti in molčečega odobravanja italijanske uprave je usoda slovenske tiskarne in slovenskega lista prepustena samovolji fašistov. Ker je po narodu v neodrešeni domovini list neobhodno potreben, se namerava «Edinost» preseliti, da bi mogla v sedanjih važnih dnevih vršiti svojo nalogo.

• ITALIJAN. LIBERALNOST. Iz Postojne nam poročajo: «Narodna Citalnica» v Postojni je hotela pripraviti veselico, a vladni komisar Cavelli je dal svoje dovoljenje pod sle-

Politični balazhi

+ Protest tržaških Slovencev. Politično društvo «Edinost» je takoj po opustošenju svoje tiskarne in Trstu odposlalo v Rim dve brzojavki, in sicer eno ministrskemu predsedniku, drugo pa centralnemu uradu za nove pokrajine. Obe brzojavki imata enako vsebino. Zahteva se zaščita osebne varnosti ter svoboda osebe in imetka.

+ Protest pri madžarski vladi. Glasom zanesljivih poročil, katere so prejele naše državne oblasti, šikanirajo madžarske oblasti na najhujši način naše državljane, če boravijo na Madžarskem ali se vozijo preko madžarskega ozemlja. Poroča se, da je tudi madžarsko poslaništvo v Beogradu začelo šikanirati naše ljudi, ki potrebujejo vizum za Madžarsko ali pa kako drugo listino. Na eni prihodnjih sej se bo vlada bavila s tem vprašanjem ter bo protestirala proti postopanju madžarskih oblasti.

+ Poraz Velenemcev pri občinskih volitvah v Celovcu. Iz Celovca poročajo dne 14. februarja: Včerajšnjih občinskih volitev se je udeležilo približno 75 % volilnih upravičencev. Po dosedanjem štetju okrajnih volilnih vodstev je bilo oddanih: za Velenemško ljudsko stranko 4009 glasov, za socialno-demokratsko stranko 3334, za krščansko-socialno stranko 3213, za narodno-socialno stranko 476, za svobodno združenje srednjega stanu 463 in za komunistično stranko 297 glasov. Na en mandat pride po 300 glasov. Potemtkem dobe od 36 občinskih mandatov Velenemci 13 mandatov, socialni demokrati 11, krščanski socialci 10, narodni socialisti in svobodno združenje srednjega stanu po en mandat. V prejšnjem občinskem svetu, ki je imel samo 23 mandatov, so bili ti razdeljeni tako-le: Velenemci so imeli

16 mandatov, socialni demokrati 8 in krščanski socialci 4 mandate.

+ Češkoslovaška zasede Dunaj? «L'Homme libre» prinaša iz Berlina sledeče poročilo: Dvoumna igra avstrijske republike, ki na eni strani berži pri zaveznikih za milodare, a na drugi strani propagira združitve z Nemčijo, tudi v Berlinu ne more biti simpatična. Te dni so se vršili v Berlinu razgovori o tem vprašanju, katerim je prisostvoval tudi nemški poslanik na Dunaju, Bodenbergr. Nemška vlada je premočila vprašanje združitve Avstrije z Nemčijo in priporočila avstrijski vladi, da naj v sedanjih situaciji ne podvzema pravnobnih nadaljnjih korakov v tej zadevi. Nemčiji je danes najvažnejše vprašanje plebiscita v Gornji Slezi. Vsaka pogajanja glede združitve bi mednarodno situacijo Nemčije le poslabšala. Nesporno je, da bi zavezniški smatrali vsak korak v tej smeri kot eklatantno kršitev mirovnih pogodb in to versajske kot sanžermenske. Francoski poslanik na Dunaju je to stališče entente uradno sporočil državnemu kanclerju Mayerju. Obvestil ga je tudi, da Briandova vlada zastopa odločno stališče, ki so ga zavzemale tudi prejšnje francoske vlade. Istotako je francoski poslanik obvestil dunajsko vlado, da bo ententa podvzela tudi v tem slučaju svoje korake, ako bi Avstrija hotela izvesti svojo priključitev k Nemčiji via facti. V tem slučaju bi dobila Češkoslovaška od zaveznikov pooblastilo, da s svojo vojsko zasede v ententnem imenu Dunaj.

+ Veseli o razkrošanju Avstrije. Iz Pariza poročajo dne 13. februarja: neka agentura je objavila dunajsko brzojavko, po kateri se je po razgovorih ministra dr. Beneša z italijanskimi politiki v Rimu resno razmotrivala eventualnost razdelitve Avstrije med sosednje države. Taka trditev je samo poizkus, razširiti v Av-

Sloveniji, kjer je nam podajal naše moderne, posebno Lajovičeve skladbe, sili bili za nas vedno svečani dnevi naše pesmi. Sedaj nese to našo pesem v svet. Nimamo na jugu pevca, ki bi bil bolj zmoten podati svetu našo pesem v njeni popolni krasoti. Spremlja ga Ciril Ličar. Ličar je že bil na turneji. Spremljal je češkega virtuozna Kociana s sijajnim uspehom, listi so bili povsod o njem polni hvale. Zadnji čas je bil na turneji a Triakličem in njihov koncerti so bili vrsta trumfov. Ličar je Trbovelčan in bo tvoril s svojimi odličnim talentom kot pianist najboljši par pevcev Rijavcu. Mnogo naših umetnikov je odšlo v svet — boljše dolej nismo poslali. Mal narod smo, a to, kar bosta nudila naša umetnika tujni, bo dokazalo, da žive v nas izredne sile in da se moremo s ponosom pokazati pred svetom.

— «ZAKLETI KALIF» Naše marionetno gledališče je vsako nedeljo polno. Zanimanje za to umetniško vzgajališče, na katerega je Ljubljana lahka ponosna, je vedno večje. Vse predstave so razprodane. Saj ni čuda: kaj je lepšega, kakor peljati otroka k predstavi, ki mu nudi rajsko užitek. Le pogledite enkrat mlade gledalce v tem gledališču, kako uživajo. Nagledati se ne uporejo. Pa tudi odrasli posejajo «Gašperjevo gledališče» s veseljem. Saj se pogosto od srca nasmejejo. V nedeljo se je igral «Zakleti kalif», bajka iz Bagdada. Predstava se je odlikovala po krasni scenografiji, ki je delo mojstra Klemenčiča. Igra sama pa je pokazala,

da mora biti v marionetnem gledališču vsaka igra «gašperijarsna», t. j. junak Gašper mora biti faktotum, ki vse vodi in vse uredi. Igralci so se v svoje vloge dobro oživili in obvladajo bitke z veliko spretnostjo. Govor bo treba še to pa tam spopolniti. Iz vsega pa se čim dalje bolj jasno vidi, da je treba na višjem mestu tej otroški vzgoji in zabavi posvetiti več pozornosti, da bi bilo treba, da bi se sedanjim vodja temu gledališču popolnoma posvetil, ker šele potem bi imeli prvovrstne predstave in bogat repertoar, ki bi se menjal vsak teden.

— Glasbeni Matica. V torek dne 22. t. m. pevaka vaja. Ženski zbor ob 6. moški ob 8. uri zvečer.

— Mariborska divizijska godla priredil v soboto dne 13. t. m. ob 20. uri zvečer v Gbozovi slavnostni dvorani svoj VIII. simfonijski koncert z izbranim sporedom. Predprodaja vatopnic in detajliranil spredov se prične dne 16. t. m. v trgovini Zlate Brisnik. Slovenska ulica, in v trgovini z muzikalijski Jos. Hüfer, Šolska ulica.

— ZGODOVINSKO DRUŠTVO V MARIBORU je imelo v nedeljo popoldne svoj občni zbor, na katerem je dr. Capuder poročal o razvoju kartografije in našem kartografu Blažu Kocenu, čegar stoletnico rojstva smo pravkar praznovali. Iz tajnikovega poročila je razvidno, da ima društvo 402 člana, med temi 65 v Mariboru. Radi velikih stroškov za izdajanje društvenega časopisa se je zvišala članarina na 10 dinarjev. Društveni muzej se

preseli v mestno poslopje v Cankarjevi ulici. Pri volitvah bi bil izvoljen za predsednika dr. Fran Kovačič, ostali odbor je v večini neizpremenjen. Dr. Turner in dr. Fran Kos sta bila imenovana za častna člana društva.

— Slikar Marčič težko obolel. Akademski slikar in aktivni major jugoslovanske vojske Rudolf Marčič se je te dni vrnil z dopusta, katerega je preživel v Sloveniji, v svojo osajsko garnizijo. Kakor poroča «Hrvatska obrana», je Marčič po svojem povratku težko obolel na pljučnici.

— Izredna pomoč narodnemu gledališču v Novem Sadu. Narodno gledališče v Novem Sadu je zaprosilo od vlade izredne pomoči v znesku 80.000 kron.

— Spomenik Vuku Karadžiću. Iz Beograda poročajo, da je znani kipar Bozandić dovršil osnutek za spomenik Vuku Karadžiću, ki se ima postaviti v Poljcarejevi ulici v Beogradu. Stroški so poračunjeni na 380.000 dinarjev.

— Istorijska muzika. Te dni izide pod zornim naslovom knjiga, ki jo je sestavil po najnovejših izvorih Ljubomir Bosković, sinakelji berlinskega konzervatorija. Naroča se: Pandžovo, knjižara «Napredak».

— Demonstracije na Dunaju radi «Religije». Z Dunaja poročajo 13. februarja: Noč, preden so uprizarili v gledališču Schinklerjev «Baigene», je skupina kakih 800 oseb demonstrirala proti predstavi in klicala «Pridi! Policija je demonstrante razgnala. Prti oseb je bilo aretiranih.

Prosveča.

Narodno gledališče.

Drama:

Torek 15. febr.: Zaprt.

Sreda, 16. febr.: Dickens: Čvrček za pečjo.

Red A.

Četrtek, 17. febr.: Jerome: Miss Hobbs.

Red C.

Petek 18. febr.: Jerome: Miss Hobbs.

Red D.

Opera:

Sreda, 16. febr.: Zaprt.

Četrtek, 17. febr.: Massenet: Thais. Red B.

Petek 18. febr.: Nicolai: Veselo žensko windsorsko. Red A.

— MISS HOBBS. Miss Hobs je prišla malo prepozno v Ljubljano. Gotovo je tu hotela doživeti predpust. Toda vsled kratkega predpusta, je dospela na oder v postu. Pa nič ne de: dandanes se itak mnogo ne ozira na koledar: petek ali svaetek, samo da je veselje. In v tem oziru se Miss Hobs ni nič zakasnela. Oni, so se že davno odvadili smeha v našem dramskem gledališču, sicer niso hoteli verjeti, da se igra veseljoigra. Saj smo že tolikokrat slišali, da je gledališče samo za umetnost in ne za zabavo — torej ne za smeh. Pa takli strogi sodniki morajo nujno prav: zato je bilo dobro, da smo Miss Hobs sprejeli pod streho — čeprav

dečimi »liberalnimi« pogoji: peti in igrati se ne smejo nobene narodne pesmi (canti nazionali), dekoracija dvorane ne sme biti izvršena v belih, modrih ali rdečih barvah, dame in gospodje se ne smejo udeležiti veselja v narodnih nošah, pri vstopu v dvorano bodo goste pregledaval karabinerji, da ne bo nikdo nosil kakršnokoli znaka, ki ima naroden pomen! Seveda so se Postojanci lepo zahvalili na taki liberalnosti italijanske uprave in niso priredili veselice.

* SEMESTRALNI ZAKLJUČEK na celjski gimnaziji izkazuje silno slabe rezultate. Uspeh je v 50 odstotkih negativnih.

* POSTA NE SPREJEMA VEČ 20 DINARSKIH BANKOVCEV. Glasom razpisa ministrstva za pošto in brzojav od 11. t. m. je sprejemanje 20 dinarskih bankovcev pri poštah uradnih ustavljeno. Poštni uradi imajo nalog, da napotijo občinstvo na družnicam »Narodne banke« v Ljubljani in Mariboru v zamenjavo takih bankovcev.

* ZACETEK IN KONEC REPUBLIKE V KRALJEVCU. V »Medjemurskih novinah« čitamo zanimivo zgodbo o začetku in koncu »republike« v Dolnjem Kraljevcu: Bog nam je dal lepo zimo, ljudje se počasi pripravljajo na spomladansko delo in kadar je toplo, se zbirajo po potih in cestah »skupščine« ter po malem politizirajo. Dokler tako po malem politizirajo ni nič hudega; če pa naši dragi Medjemurci hočejo zrušiti našo jugoslovansko kraljevino ter si ustanoviti republiko, je to hudo. Tako so nedavno politizirali seljaki v Dolnjem Kraljevcu. Hoteli so ustanoviti »republiko«. A konec vsemu temu je bil — »reš«. Začeli so tako, da so se organizirali v Radičev stranko. Šli so od hiše do hiše. Zapisali so v to organizacijo vsakega seljaka. Ko so bili vsi v organizaciji, sklicali so v šolo »skupščino«, kakor je to storil Radič v Zagrebu. Na tej skupščini so sklenili, da vzamejo sami v svoje roke občino, šolo in pošto. Izvolili so iz svoje srede župana, bilježnika, blagajnika, učitelja in poštarja. In tako je nekoga dne v Dolnjem Kraljevcu bila ustanovljena republika. A ta republika ni trajala dolgo. Ze drugi dan so prišli orožniki, ki so republikanske funkcionarje odpeljali v zapor, a vsa vas se jim je smejala; rekli so: »Glej republiko, ženejo v reš!« Od onega dneva pa je v Kraljevcu zopet kraljevina Jugoslavija.

* H KORUPCIJSKI AFERI PRI STANOVANJSKEM URADU. Z ozirom na vesti, da se ne namerava korupcijske afe pri stanovanjskem uradu vsestransko raziskati, smo izvedeli od poučene strani, da je vse ukrenjeno, da se bo zadeva popolnoma razčistila ter so uvedene odredbe, ki izključujejo v bodoče vsako korupcijo.

* ZA PREDSEDNICO »SPOŠNEGA SLOVENSKEGA ZENSKEGA DRUŠTVA« je bila na obnem zboru društva preteklo nedeljo vnovič izvoljena gospa Franja Tavčarjeva.

* KONGRES JUGOSLOV. ZENSTVA se vrši poleti v Ljubljani. Kongresa se udeležijo zastopnice iz vse države.

* K RIJAVČEVEM KONCERTU V ZAGREBU nam poročajo, da je neuspehu Rijavčevega koncerta kriva v prvi vrsti koncertna poslovnica »Aloma«, ki je izvršila predpriprave za koncert s tako zanikarnostjo, da se je občinstvo naravnost skandaliziralo. V koncertni dvorani so bili postavljeni taki stoli, da si je mnogo gospodov in dam raztrgalo svoje obleke, dvorana je bila v hudem mrazu nezakurjena, tako da je mnogo občinstva, ki ni hotela riskirati prehlajenja, raje odšlo. Poslovnica Aloma se ni niti zato pobrigala, da bi pianistu Ličarju preskrbela koncertni klavir, tako da je moral svirati na Stutzligelu. Neuspeh torej ni pripisovati zagrebškemu občinstvu, ampak edinole prirediteljem.

* DRUŠTVO UČITELJEV MEŠČANSKIH SOL. Včeraj se je vršil v Celju ustanovni občni zbor društva učiteljev meščanskih sol v Sloveniji. Za predsednika je izvoljen ravnatelj meščanske šole v Mariboru D. Humek, za tajnico ravnateljica meščanske šole v Mariboru gđ. Štupiceva, za blagajnika učitelj meščanske šole v Šiški Kunaver. Društvo pristopi k Udruženju jugoslovanskega učitelstva, poverjenosti Ljubljana.

* SV. SOKOLSKI KOLEDAR za leto 1921 je razprodan. Bratska društva, ki so dobila koledar, pozivljamo, da tim prej poravnajo račun.

* UNIFORMA ŽELEZNIŠKEGA OSOBAJA. Iz Beograda poročajo, da bo ministrstvo saobračaja v najkrajšem času uređilo vprašanje železniških uniform za celo državo. Železniške uniforme bodo v celoti kraljevini izenačene.

* OBDOBJE NA 4 MILIJONE IN ARETIRAN. Ravnatelj elektrotehnične tvrdke »Svetla«, dr. Marković, je skušal odtegniti obdačenju večjo množino trošarin podvrženih žarnic. Finančna uprava ga je obsodila na 3.800.000 kron globe ali leto dni zapora. Ker je dr. Marković kot inozemec (avstrijski državljani) sumljiv pobege, je bil aretiran in izročen v preventivni zapor pri ljubljanskem deželnem sodišču.

* STANOVANJSKA KONFERENCA V CELJU. Na povabilo vladnega svetnika dr. Žužka se je vršilo 14. t. m. v Celju posvetovanje zastopnikov hišne posesti in kapitala in članov stanovanjskega urada glede gradnje novih stanovanjskih poslopij. Po daljši debati je bilo sklenjeno, da zgradi občina s pomočjo države še ležde več poslopij, v katerih bi bilo 40 stanovanj. V Celju je okoli 40 strank, za katere ni mogoče dobiti primernih stanovanj.

* STANOVANJSKA KOMISIJA ZA TRŽIČ IN OKOLICE. Zaradi upornosti županstva v Tržiču in nerednosti pri stanovanjskih zadevah je poverjenstvo za socialno skrb odvzelo tržičski občini pošto stanovanjske oblasti ter postavilo za Tržič in okolico stanovanjsko komisijo. Za njenega predsednika je imenovan ravnatelj meščanske šole g. Albin Lajovic.

* SMRTNA KOSA. Dne 14. t. m. je umrl v celjski javni bolnici po daljši bolezni Ignacij Mikuš, posestnik in trgovec v Šmartnem ob Paki, star 50 let. — V Liscach pri Celju je umrla posestnica vile Valetka Petriček, stara 36 let.

* SAMOMOR. Davčni uradnik Fr. Mihelič v Studencih pri Mariboru se je danes 14. t. m. iz dosedaj še neznanega vzroka pogoltno kroglo v srce in obležal na mestu mrtve.

* STRELI OB LJUBLJANICI. V nedeljo dopoldne so prihajali v Ljubljano rekruti z dežele. Vsi so se zlaglaševali pri okrožni komandi dravske divizije. Večina so prihajali trezni, mirni in pevajoči. Opazili smo pa tudi prizore, ki nas še vedno spominjajo na stare avstrijske dni, ko je bil običaj, da mora biti rekrut na dan prihoda k vojakom popolnoma pijan. Mislimo, da bo pomalem tudi ta »navada« zginila. Proti večeru in danes dopoldne se je po mestu kolportirala vest, da je vojaška straža po drugi verziji zopet policija, ustrelila mladega rekruta, ki je pohabljen čez plot iz vojašnice. To ne odgovarja resnici. Gre namreč za sledečo zadevo. Orožniki so ponoči 11. t. m. pripeljali v Ljubljano drznega vojaškega begunca Venčeslava Gačnika, doma na Vrh pri Št. Rupertu, krški okraj. Uklenjenega so izročili komandi mesta. Od tam ga je v soboto ob 4. zjutraj odpeljala vojska eskorta, en vojak s puško, v garnizijske zapore v šentpeterski vojašnici. Ko sta prišla do vojašnice, se je begunc Gačnik obrnil in v divjem diru zbežal ob Ljubljani. Spremljajoči vojak je večkrat zaklical za beguncem: »Stoj, stoj!« Po brezuspešnem pozivu je vojak rabil orožje in je ustrelil iz puške. Begunec je zadel in Gačnik je težko ranjen padel na tla. Takoj so ga odnesli v garnizijsko bolnico. Upati je, da okreva.

* UMOR NA LAVERCI. O roparskem umoru na Laverci nam javljajo še naslednje podrobnosti: Ropar Ivana Možina je bila pod vratom vsa obklana. V soboto popoldne je sodna komisija ugotovila dejanski položaj. Gre za roparski umor. Kot morilca sumijo njenega pastorka Ivana Možino, nedoletnega lastnika posestva in hiše št. 15 v Daljni vasi pri Laverci, kjer je vdova stanovala in vodila gospodarstvo, dočim se je fant potepal okrog in je večinoma stanoval na Rudniku. Da je zločin izvršil dober poznavalec hišnih razmer, je razvidno iz dejstva, da je vladal v sobi največji red, samo iz postelje je izginila culica, v kateri je vdova Ivana hranila gotovino. Pastorku je bilo znano, da je pred dnevi prejela okoli 7000 K za šoto in druge poljedelske prideleke. Možno so usodne noči videli pohajati okrog hiše. Morilca še niso prijeli.

* UMOR V ZAVRHU PRI SV. LEONARDU. Andrej Malek, viničar v Zavrhu je pred par dnevi vrgel svojo ljubico Marijo Brandstätter, ki je bila noseča, v tamošnje velike mlake. Nesrečnica je, ne da bi ji kdo mogel priti na pomoč, utonila. Včeraj so jo potegnili iz vode.

* TAM PREKO JE BEDA, TAM PREKO TREBA POMOČ! — ALI STE ŽE ČLAN »JUGOSLOVENSKE MATICE«?

Gospodarstvo

Italijanski ribolov v jugoslovanskih vodah.

Leta 1848. sta se pogodili avstrijska in italijanska vlada v vprašanju riblega lova v Jadranskem morju. Po načelu reciprocitete je bilo dovoljeno prebivalcem obeh obrežij svobodno loviti v vseh vodah z izjemo pasa v širini 1 milje od obrežja. Ta pogodba je bila edino Italijanom v korist. Prebivalstvo vzhodne italijanske obale se peča namreč z ribjim lovom na morju, medtem ko ribolov na našem jadranskem obrežju nihi od daleč ni tako razvit.

Da obvaruje svoje predvojne ugodnosti, opozarjajo italijanski krogi, med njimi »Societa di Pesca e Piscicoltura« v Trstu, vlado, naj pri bodočih trgovskih pogajanjih z Jugoslavijo varuje dolgoletne interese italijanskih ribičev v Jadranskem morju.

Zaslutek, ki so ga imeli Italijanski ribiči že pred vojno, ni bil majhen. Italijanski ribiči iz znanega ribolovskega mesta Chioggia so dobili letno okrog 2 milijona lir predvojne vrednosti za ribe. Ribarili so največ v dalmatinskih vodah in v Kvarneru, ki spadajo po rapalskem dogovoru v jugoslovansko območje. Poleg ribiških društev iz stare kraljevine pa so se po vojni ustanovila mnoga društva v zasedenem ozemlju na Cresu, na Mlenu in Velikem Lušnju itd., ki ne bi rada pogrešala bogatih vod našega morja.

Sicer so si Italijani posebno v južni Dalmaciji zagotovili v rapalski pogodbi pusti otok Pelagru, na katerem ni niti peščice rodovitne zemlje, okoli katerega pa se zbirajo ogromne množine sardin. Tam je najbogatejši ribji lov, žela jih po onih krajih, ki so nam jih v rapalski pogodbi pustili. Tako piše »Il Piccolo«: »So kraj kar najdragocenejši, ki jih Jugoslavlani ne morejo izrabiti vsled pomanjkanja posadila in ladij in ki bi italijanskim ribičem in trgovcem prinesli velike množine najboljših rib. Italija bo pri trgovskih pogajanjih z Jugoslavijo gotovo posvečala največjo pažnjo ribolovskemu vprašanju, boječ se tudi, da se »ne vrine« angleški in francoski kapital v jugoslovanska ribolovska podjetja na škodo italijanskemu. Treba je spomniti samo izliv in obrežje v bližini Narente, ki se po svojem bogastvu rib lahko primerja svetovnoznani Valli di comacchini, ki se je do danes v prav skromnih mejah eksploatiralo. V južni Dalmaciji so posamezna obrežja bogata različnih vrst rib, obenem pa so lahko dostopna na močnejših čolnih in ladjah. Končno je, pravi zgoraj omenjeni list trgovina z ribami v Dalmaciji in v Kvarneru velikega pomena za Trst, Reko in Benetke.

Upamo, da naši zastopniki pri bodočih trgovskih pogajanjih ne bodo prezrili nobene podrobnosti v vprašanju ribolova, ki je za naše državljane življensko važnost. Tisoč in tisoč dalmatinskih družin živi od ribolova, celotni rodovi si bodo pozneje, ko bo dovolj nacionalnega kapitala na razpolago, služili svoj kruh z ribjim lovom. Italijani nimajo tako dragoceni protuslug, da bi mogli odteti svobodo in bogastvo našega morja.

— Trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Nemčijo. Iz Berlina poročajo 10. februarja: Ministrski svet v Beogradu je po obsežnih in dolgotrajnih pogajanjih odobril odobritev že zaključen in do podpisov gotovi začasni trgovski pogodbi, katero so sklepali bivši pomočnik finančnega ministra Popović ter sekcijski načelnik Teodorović na eni in ministrski ravnatelj nemškega zunanje urada von Stockhamern na drugi strani. — K temu poročilu nam javljajo iz Beograda: Na zadnji seji ministrskega sveta se je med drugim razpravljalo tudi o vprašanju, ali naj se sklene z Nemčijo stalna trgovinska pogodba ali ne. Ker prihaja pri tem v poštev tudi zunanje-politični momenti, je bilo sklenjeno, da naj se z Nemčijo in Italijo sklene začasna trgovinska pogodba.

— Naš prvi prekoatlantski parobrod »Maria Imakulata«, lasti dubrovniškega društva, ki je pod našo zastavo dospel v Gruž, bo vršil plovidbo službo med našo kraljevino in Ameriko.

— Tvornica in rafinerija špirta v Osljeju. V Osljeju je ustanovljena tvornica špirta in rafinerija špirta. Letni pridelek bo 20 do 40.000 hl. Tvornica ni novo podjetje, ampak se je samo preselila iz Požeja, kjer ni imela pogojev za procvitanje.

— Zamenjava raztrganih dinarjev. Finančno ministrstvo je vsem državnim blagajnam naročilo, da sprejemajo v zamenjavo raztrgane novčanice po en dinar in jih zamenjajo za nove.

— Obrtniški tečaj je otvorila v ponedeljek, 14. t. m. celjska ekspozitura obrtno-pospeševalnega urada. Prikovalni tečaj bo trajal šest tednov in ponujne potovalni učitelj Alojzij Knaflj iz Spodnje Šiške. Kakor smo izvedeli, se pripravlja tudi tečaj za čevljarje in za knjigovodstvo.

— Gospodarski stiki med Čehoslovansko in Jugoslavijo. Da se poglobijo gospodarski stiki med čehoslovansko republiko in Jugoslavijo, je obiskal čehoslovanski poslanik Kalina te dni ministra dr. Kukočeva. Predmet konference so bili gospodarski odnosi med obema državama. Ka-

kor se brazjavlja »Novostima«, odpošlje čehoslovanska vlada v krakem nekoliko strokovnjakov v Jugoslavijo, da se s polkoničnimi načini faktorji posvetujejo o pospeševanju našega rudarstva.

— Tvornica za elektrotehniške predmete v Sloveniji »Panonia« je prosila ministrstvo pošte, naj od sedaj naprej na roča telefonske in druge aparate pri njej mesto v inozemstvu.

— Izvoz kož iz Madžarske. Madžarska je dovolila izvoz večje množine sirov, kož in usnja, a je ta izvoz obremenila z visoko carino. Za vagon suhih ovčjih kož znaša carina 150.000 m. K, za vagon suhih konjskih kož pa 90.000 m. K.

— Za povišanje premogovne produkcije. V prometno ministrstvo je sklicana konferenca delegatov vseh železniških ravnateljev v kraljevini, ki naj se posvetuje o potih in sredstvih, kako dvigniti produkcijo premoga.

— Statistični oddelki pri ministrstvu trgovine. Ministrstvo za trgovino in industrijo je pri oddelku za kreditne zavoje in zavarovalnice ustanovilo poseben statistični oddelki, ki ima nalogo, zbrati statistično gradivo. Denarni zavodi se pozivljajo, da takoj po obnih zbiorih pošljejo bilančne podatke za leto 1920.

— Povišanje železniških tarifov za blagovni promet v Avstriji se izvrši, kakor smo že poročali, dne 15. februarja, in sicer za 50 odstotkov.

— Zgradba velike električne centrale. Ministrstvo za javna dela je razpisalo za 1. majnik licitacijo za zgradbo velike električne centrale na Donavi v Kostolu. Stroški so proračunjeni na 60 milijonov dinarjev. Poleg tega namerava zgraditi vlada na progi Kostolac-Beograd še osem manjših električnih central.

— Padanje cen. V svetovni veletrgovini se kaže počasno, vendar stalno padanje cen. Začetek je bil izsiljen od organizacij konsumentov v Ameriki v sredini lanskega leta. Valovi padanja cen so pluskali tudi na evropsko obal. Indeksne številke 20 najvažnejših predmetov v Severni Ameriki kažejo sledeče izpremembe: (Cena 20 predmetov 1. I. 1920. = 100): 1. I. 1920. indeksna štev. (I. I.): 1. V. 20. i. s. : 114, 1. VII. 20. i. s. : 110, 1. IX. 20. i. s. : 80, 1. XI. 20. i. s. : 82, 1. XII. 20. i. s. : 72, 1. I. 21. i. s. : 65, 1. II. 21. i. s. : 62. Cena so torej v Severni Ameriki v teku enega leta padle za 38 točk, kar pomeni znatno prednost napram indeksnim številkam evropske veletrgovine. Nemška veletrgovina kaže sledeče gibanje cen: V računu je vzeto 75 predmetov, katerih skupna cena je 1. I. 1920. znašala 100, ki je do 1. maja 1920. narasla na 157, od tu dne 1. VI. padla na 135, a že zopet začela rasti do 1. XII. 20. na 155 točk. Od 1. XII. 20. pa do 1. II. 1921. pa so cene padle od 155 na 136. Tako so cene v nemški veletrgovini od 1. I. 20. do 1. II. 21. po velikih biodnjah poskočile samo za 5 točk. V mesecu januarju so cene padle za 14 točk ali nasproti rekordni decembrski višini za 19 točk. V zadnjem mesecu so pokazale najznatnejši padec cene življenske potrebščine, ki so padle od 154 točke na 144. Celotna cena vseh 75 predmetov je v zadnjem mesecu padla za 14 točk. Mirovna indeksna številka najvažnejših predmetov je znašala 9. številka dne 5. II. 1921. pa 136, kar znači, da so cene v veletrgovini do danes štirinajstkrat poskočile.

— Stroji, orodje in semena iz Anglije. Iz Beograda poročajo, da je angleški odbor za kmetijsko pomoč zaveznikom pripravil transport strojev, orodja in semen v vrednosti 15.000 funtov sterlingov (7.500.000 kron) kot dar v vojni okoličinami srbskim poljedelcem.

— Vozni listki za mednarodni promet. Londonska »Daily Mail« poroča, da se v kratkem uvedejo olajšave za osebni promet na železnicah na ta način, da se uvedejo potni listki iz vsaj države, kako i to bilo pred vojno.

— Otvoritev novega premogovnika. V Fušnici pri Livnu v Bosni je bil otvorjen nov premogovnik, ki ga eksploatira indistrijska banka v Zagrebu. Premog je jako dobre kakovosti in ima 4000 kalorij. Neprimično je edino to, ker je najbližja postaja oddaljena od premogovnika 75 km in se mora radi tega premog odpravljati na postajo z avtomobilji.

— Avstrijska kriza. Vsled padca kurzne vrednosti krone je odsek za prehrano moral zvišati cene zgornješlezijskega premoga od 418 kron 64 vin. na 510 kron 34 vin., a koka od 728 kron 14 vin. na 901 krono 64 vin. za meterski stot. Zveza malih industrijcev je zato predložila vladi spomenico, da bo ustavila ves obrat, ker ne more plačevati teh cen, ki so se v kratkem času pomnožile za 170krat.

— Hindenburg! V ladjedelnici »Bremer Vulkan« so izpustili v morje parnik »Hindenburg«, pri čemer so bili navzoči generalni feldmaršal Hindenburg, general Ludendorff in množestveno spremstvo.

— Denar iz porcelana. Nemška vlada pripravlja izdajanje drobiža, ki je izdelan iz nove absolutno trpežne vr-

ste porcelana ter je jako lichen in pre-ročen.

— Ustanovitev madžarsko-angleške trgovske zbornice. V Budimpešti se je ustanovila angleško-madžarska trgovska zbornica. Za predsednika zbornice je bil izvoljen grof Albert Apponyi.

— Železobetonski vagoni in ladje. Stanovni beni tvrdki inž. Vlček na Kral. Vinohradu diha se je po daljšem študiju posređile konstrukcija železobetonskih vagonov in ladij. Firma je stopila v zvezo z Ringhoffnerjevimi tovarnami za vagono v evropsko izdelavo novih vagonov. Češko ministrstvo železnice kaže živo zanimanje za to novo konstrukcijo in je naročilo šestim več vagonov za preskušnjo. Ker kažejo tudi druge države živahno zanimanje za to misel, je firma Vlček ustanovila mednarodni sindikat za stavbo železobeton-skih vagonov in ladij v čehoslovanski re-publiki. Sindikat točasno dovršuje v lastni ladjedelnici v Kremsu na Donavi vletno ladijo s 700 tonami. Sindikat izdelava-tudi železobetonске cisterne za prevoz petroleja in bencina.

— Uvoz češkega sladkorja. V letih 1919 in 1920 je bilo uvoženo iz Češke v našo državo 71.864 tona sladkorja.

— Drugi veletrg v Bruslju pod patronanco kralja se vrši v dneih od 4. do 20. aprila 1921.

— Premestitev poštne ravnateljstva. Poštno ravnateljstvo za Vojvodino je bilo premešeno iz Velikega Bečkereka v Novi Sad. Dodeljen mu je tudi onel Baranje, ki je pripadal do sedaj zagrebškemu ravnateljstvu.

— Padanje cen in znižanje mezd v Angliji. Londonski listi prinašajo uradna poročila o padanju detajlnih cen. Prvega januarja so bile cene napram 1. decembru za 4 točke nižje, napram 1. novembru pa za 11 točk. Glavno so padla cene življenskim potrebščinam in tkaninam. Radi tega bodo znižane tudi delavske mezde, pred vsem v tekstilni industriji.

Borza 14. februarja

Zagreb, devize: Berlin 248 do 255, Bukarešta 198, Milan 534 do 538, London 560 do 565, New York 144 do 145, Paris 1050, Praga 189 do 190, Sofija 164, Svica 2325 do 2375. Valute: dolar 142 do 142,75, avstr. krona 24 do 25, lev 160, rubelj 55 do 60, češke krone 180 do 185, napoleonori 408 do 472, marka 238 do 241, ital. lire 518 do 520. Na žitni borzi so bile cene neizpomenejane. Modra galica je notirala 18 do 20 K franko Zagreb.

Banka za Primorje 1050
Trgovsko-obrtna banka 375 383
Banka Brod na Savi 275 283
Jadranska banka 1780 1800
Hrvatska eskomptna banka 1460 1480
Slavonia 1200 1250
Narodna šumska industrija 750 780
Eksploatacija drva 1525
Narodna banka 635 645
Jugoslovanska banka 555 561
Ljubljanska kreditna banka 906
Prastediona 3100 3200
Gutman 1850 1400
Rečka pučka banka 450 460
Poljedelska banka 100 102
Dubrovačko parobrodno dr. 6100
Srpska banka 725 735

Dunaj, Devize: Zagreb 462 do 466, Beograd 1850 do 1870, Berlin 1170.50 do 1175.50, Budimpešta 127.50 do 129.50, Milan 2460 do 2490, New York 672 do 675, Pariz 4885 do 4925, Praga 878.90 do 889.90, Curih 11.000 do 11.050. Valute: dolar 689.50 do 678.50, funti 4850 do 4900, lire 2460 do 2480, dinarji 1850 do 1873, čehoslovanske krone 878.25 do 889.25.

Praga, Devize: Berlin 130.75—132.25, Curih 1253.50—1256.50, Milan 278.280 do 280.50, London 297.20 do 299.50, New York 75.80 do 76.50, Beograd 200 do 211, Bukarešta 107.75 do 109.25, Dunaj 10.85 do 11.65, Zagreb 52.50 do 53.50, Budimpešta 14.25 do 15.25. Valute: dolarji 74 do 75, dinarji 200 do 202, funti 285.50 do 297.50, franci 554.50—557.50, švic. franki 1248.50 do 1251.50.

Berlin, Devize: Italija 210 do 210.50, London 223 do 223.50, Pariz 415.50 do 415.95, Svica 231.55 do 232.45, London 223 do 223.50, Dunaj 13.78 do 13.77, Praga 73.285 do 73.725.

Curih, Devize: Berlin 10.55, New York 612, London 2378, Pariz 44.40, Milan 22.40, Praga 7.90, Budimpešta 1.175, Zagreb 4.25, Bukarešta 8.50, Varšava 0.80, Dunaj 1.50, avstr. krona 1.05.

Vremensko poročilo.

Ljubljana 24 m nad morjem

Dan	Čas	Temperatura	Relativna vlaga	Velikost oblakov	Nebo
14. febr.	7. ur	735.0	47	sl. (ogrev.)	međa obl.
14. febr.	14. ur	781.7	80	slab. gmn.	međa obl.
14. febr.	21. ur	786.6	10	lepa noč	međa obl.

Srednja dnevna temperatura 0.8, normalna -0.7
Vremenska napoved: toplo, suho, znočno.
Solnce vidno ob 7.50 zrakna ob 17.24

Lasnik in izdajatelj: Konzorcij »Jutra«.

Odgovorni urednik: M. E. Jelenec.

Tyrševi nauki in sedanjost.

(Konec.)

Ne zanašajmo osebnih prepričanj v društvu! Le površnim ljudem je več za čast kot za delo. Pretirana občutljivost in užaljenost za vsako malenkost je bolezen, ki je na veliko škodo uspešnemu delu v društvu. Med brati se besede ne tehtajo, niti ne merijo na milimetre. Umevno pa je, da zahtevamo povsod dostojnosti. Zahtevamo več vztrajnosti v sokolskem delu. Kot mladenič si zahajal pridno na sokolsko delo. Iščem te pri delu v poznejših letih kot fanta in mladega moža. Nisi Sokol, če se izogibaš resnemu delu in si iščeš prazne zabave.

Začetek in jamstvo za trden društveni obstoj je redna gojitelj telovadbe. Enako važno je prosvetno delo — druge stvari so dopustne, ako so v okviru sokolskega programa in ako zaradi tega ne trpi niti redna telovadba, niti prosvetno-vzgojno delo.

Skrbite za naraščaj v vodstvu uprave in v vodstvu odsekov. Za vodstvo odbora in odsekov se mora vsposobiti več oseb istočasno. Zanežarjeno gospodarstvo z društvenim tmejenjem pomenja družbeni polom. Vsako društvo imej za cilj lastni Sokolski dom, da ni odvisno od izpreminjajočih se naklonjenosti in nenaklonjenosti oseb in razmer.

Člani in društva nastopajo vedno tako, da pridobite sebi in društvu ugled in spoštovanje. Število in kakovost članstva je najboljša merilo zato, kako mnenje ima javnost o društvu.

Zakaj raste in pada število telovadcev? To je vprašanje vztrajnosti. Vsako leto vidimo polno novih obrazov. Prezgoda nastopa komodnost in prehitro se duševno in telesno »starajo«. V zapadni Evropi tvorijo njemu gimnastičnemu društvu 30letni telovadci. Pretirano hrepenenje po družbi, po gostilni, po zabavi, oboževanje športa (pogosto zdravju in plemeniti vzgoji škodljivih panog) razbija sokolske vrste in upropašča najboljše ljudi in mladino. Red in metoditost v vodstvu in v podajanju tvarine, snaznost, zadostna oprema s telovadnim orodjem, pravi bratški duh — vse te okoliščine dvigajo življenje in marljivost v telovadnici.

Avtoriteta načelnika in vadiateljev v telovadnici je nujna stvar. Malo

govori, mnogo delaj! Ohrani društvu vsakogar, ki ima sposobnost in ljubezen za sokolsko delo. Eden je bolj uporaben v upravi, drugi v telovadnici, tretji pri prosvetnem delu.

Stari in mladi — oboji so potrebni, vsak preprič je nesreča za društvo. Opuščaj prazno govorjenje, spletkarenje, dvoumnost in vmešavanje zasebnih zadev v društveno življenje. Sokol mora vedeti, kaj govori in kaj sme govoriti. Vedno imej na misli našo sokolsko nalogo: Dvigniti Starim pa priporočam, da se društvenega dela dejansko udeležujejo, ker sicer je umevna nejevolja med mlajšimi. Več osebnega stika pri sokolskem delu med mlajšo in starejšo generacijo in zaupanje pride samo ter tudi ostane.

Kritika o društvenih stvareh in funkcijah naj se nanaša na važnejše stvari, bodi pa vselej stvarna, obzirna, pravi čas in na pravem mestu izrečena ter imej pred seboj vedno le korist človeka.

Zdravje, delna vožnost, pripravljenost za obrambo naših narodnih in državnih pravic in za moralno junastvo v narodu, t. j. ljubiti resnico in sovražiti krivico. Ni društva z višjimi nalogami. Zato pa premislimo pri vsaki besedi in vsakem koraku, ali s tem koristimo ali škodujemo društvu in vzvišeni sokolski nalogi. Bodimo v tem pogledu napram sebi skrajno vestni in natančni.

Pomladni, svež duh vladaj v društvu. Zabava in veselje morata izhajati iz društvenega poslovanja samega i v odboru, v telovadnici i v odsekih.

Disciplina je predpogoj vsakega uspeha povsod. Sklepe občnih zborov, odbora in odsekov za odgovarjajoči delokrog je treba brezpogojno spoštovati. Namiseljena osebnost »samoizvoljenosti« in želja po ukazovanju, je škodljiva stvar, dožnost staroste pa je, da v vsakem društvu strogo pazi na to, da se sklepane stvari izvršujejo. To ni terorizem, ampak samo izvrševanje anje društvenih pravil in poslovnih.

Bratje in sestre! Načela rednega in pravičnega poslovanja, ki so bila merodajna v sokolskih društvih pred 40 leti, morajo biti tem bolj merodajna danes, ko nam je vojna s svojimi posledicami močno zrahljala nekdanj strogo pojmovanje organiziranega in discipliniranega dela in ko so nam vojna leta zatemnela jasne poglede na sokolske dolžnosti glede fizične in

moralne vzgoje v narodu. Spoštujemo resnico Tyrševih naukov na svojem trudapolnem, toda zmagovitem pohodu. Le s krepko aktivnostjo v delu, brezkončno udanostjo in ljubeznijo do sokolske stvari preosnujemo duševno razpoloženje v našem ljudstvu o sokolski misli in to je naša pot, naš »noter« — končni cilj. Nasproti ki so na delu. Ker smo jih vajeni od rojstva, jih pre malo vidimo, ker način v delovanju pre malo žali našo, v kvarni vzgoji vzraslo dušo, sovražnika pre malo občutimo. Sokolu pa veljaj: zdrži, zlomi!

FRANK HELLER:

Prigode gospoda Collina.

(Prevod iz švedščine. F. J.)

Gospod Woerz je prijel Filipa pod roko, ta pa je šel na neznan pohod s svojim spremljevalcem, kakor novi Djafar, ki spremlja Kalifa po Bagdadu. Pod prvo svetilko se je Woerz ustavil in si ogledal Collina. Nato pa je dejal: »Tako ne morete ostati, gigerlov tu ne potrebujemo«.

Prazno stopnišče sta si izbrala za garderobno ložo in nekaj minut pozneje je Woerz z večjo roko in s pomočjo rjave tobačne bage in še bolj rjavega cestnega blata izpremenil gospoda doktorja juris utriusque, Filipa Collina, v najlepši eksemplar pristaniškega lumpa. Filip je oblekel širokokarirani Woerzov ulster, ki mu je segal do pete, in poveznil na glavo njegovo melono, Woerz se je pa okrasil s Filipovim cilindrom, ki ga je popreje primerno povečel. Potem sta nadaljevala svoje romanje. V dva metra široki stranski ulici je gospod Woerz obstal pred hišo iz rdeče opeke in z razsvetljenimi, toda zavešenimi okni. Iz notranjosti je prihajalo rjovenju podobno petje. Naenkrat se vrata odpro in neki dedec prileti skozi nje z naglico, ki so mu jo podelile neznane sile v notranjosti vabljive zgradbe. Predno so se vrata zaprla, sta se že vsilila v nje Woerz in Filip.

«... bar večer!» je zašepetal. »Woerz, za hudiča, res, Woerz, ne, to ni prevara!» Srebnjak je zacvenčal, in Woerz je potegnil Filipa za seboj v temno vežo. V prihodnji minuti so se odprla druga vrata in ponočna romarja sta vstopila v sobo, koje temperatura in ozračje sta Filipu kakor vulkanov dah zaprla sapo in vzela vid. Oči so se mu zasolile,

in šele, ko je nekaj minut lovil sapo, se je toliko zbral, da si mogel pričeti ogledovati svojo novo okolico.

Nahajal se je v piecej prostranem lokalu, čigar pohištvo so tvorile dolge hrastove mize in klopi. S tem so nejasno svetile kričeče reklame in šest plinovitih svetilk je nadasiljivo svetilo skozi peklensko atmosfero. Dim je bil tako gost, da se je v debelih plamenih vlekel za strežaji, hitrejši po dvorani. Prihajal je sunkoma iz množice gorečih pip ob mizah. Filip se je pri tem pogledu domislil fotografij vulkanov na islandskih otokih, kjer prihajajo žvepleni plini iz lukenj v zemlji. Obrnil se je od občinstva, ki ga skozi ta neprodni dim ni mogel niti dobro razbrati, — najbrže so to sami mornarji — in se je obrnil na desno, kjer je zagledal veliko točilno mizo in za njo možakarja pri delu.

Filip je redkokdaj videl takšno prikazen. Grob kakor težak rokoborec ali atlet, je imel popolnoma plesasto glavo, ki se mu je pod plinov svetilko blestela skoraj krvavordeče. Preko ust so se mu povesile mustače kakor pri kitu, in vodenomodre oči so počivale na debelih blazinah masti. Roke je imel gole do komolca, in neprestano je krilil z njimi. Zatekle rdečkaste te roke so lovile čaše za pivo, kakor so jih strežaji uprav metali na točilno mizo, v polkrogu so jih prenesle z mize in hajdi z njimi v škat z rdečkastorjavkasto vodo, v prihodnji sekundi pa pod pipo, iz katere je šumelo pivo. Ta trenutek so strežaji že zopet iztrgali možakarja napolnjene čaše in odhiteli z njimi. Če je možakar imel trenutek miru, je držal roke pod pipo, da mu je kapljalo nekotiko mrzlega piva nanje...

Gospod Woerz je reže opazoval Filipovo začudenje in ga potem zvekel za seboj k točilni mizi. Zabuhli dedec ju je pozdravil z oglušnim žvižgom. »O, bog živi, gospod Woerz! Prokleto dolgo vas že ni bilo videti! Ali ste popotovali?« Tako je vprašal in napravil poklon pol po domače, pol z nesramno ponižnostjo. »Kaj pa ta gospod? Ta je nov pri nas, to se mu takoj vidi. S čim smem postreči tako fini gospodi?« Nekaj posebno močnega, kaj ne?

«Gin, Schiemann», je odgovoril gospod Woerz. »Toda pristnega!« To je torej prosluli Schiemann, si je mislil Filip. No, prav primeren za

ta lokal, in obratno! Gospod Woerz ga je posadil na stoličico poleg točilne mize in tri čaše so se napolnile z ginom.

«No, kaj pravite k Schiemannovi pivnici? To je že nekaj družega, ko vaša Papillote!» se je zarežal Woerz Filipu. »Prositi, ljubi gospod!«

Filip je izpil požirek belomodrega gina, ki mu je žgal po grlu huje kot ogenj. Prišel je močno kašljati, da sta se Woerz in Schiemann kar krivila smeha. Gospod Woerz je stisnil z enim požirkom celo čašo te pijače, kakor kdo drugi kavo ali vodo, in se potem nagnil k Filipu ter mu zašepetal: »Ali vam je tu preveč soparno? Ali gremo v drug oddelek? Hočete igrati?«

«Igrati» je ponovil Filip, ki ni razumel, kaj.

«No, da, hudiča, seveda, ruleto!» Ruleta! tukaj, si je mislil Filip. Saj postaja vedno lepše. Nazadnje dobim še respekt pred Schiemannovo pivnico. »Roulette«, je odgovoril, to so pa nevarne stvari, gospod Woerz, prav nevarne...

«Čakajte, je odgovoril Woerz. Schiemann, hej, gospod Schiemann, pridite no sem! Prositi!» Zabuhli oštrir je pristopil in z neko virtuoznostjo vrzel vsebino iz čaše proti ustom in jo prestregel, kakor peščica, čašo je pa na mizo bolj vrzel nego postavil. »Kaj pa je?« je nato vprašal. (Dalje prihodnjič.)

Ste prehlajeni? Imate bolečine v prsih? V grlu? Ali kašljate? Imate nahod? — Dobri prijatelji v takih hudih dneh Vam je Fellerjev Elzafluid! Šest dvojnatih ali dve veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebe. — Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine. Ena steklenica 9 K.

Slaba hrana Vam je pokvarila želodec? Fellerjeve prave Elsa-kroglice ga spravijo v red! 6 škatlic 18 K. Omoč in poština posebej, a najceneje. — Engen V. Feller, Stubica donja, Elso trg št. 351, Hrvatska. 436 B.

Resna ženitna ponudba! Mlad, inteligent, primorec, ki se je pred kratkim vrnil iz Amerike in se misli stalno naseliti kje v loveniji, si išče tem potom radi premlage znanja primerne družice. Pogoji: Neomadeževana preteklost, plemenito srce, mirni značaj, veselje do trgovine ali večjega gospodinjstva, starost ne preko 18 let. Le resne ponudbe, ako mogoče s sliko, so najpošljejo do 28. februarja pod šifro »Amason, Soča« na upravnstvo »Jutra«, Sodna ulica 6. 364

? Ali ste že poslali na-ročnino za „Jutro“?

Rojgovodja, zmožen slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, 1866 službe. Poudbe na Črna Javna Karel, tovarna testenina, 11. Bistrice. 349 6-4

Riz, sveže, vino, prazne sode nudi usajeneje Fr. Siro, Kranj. 331 30-2

Spalna oprava iz trilega lesa se proda. Poičve se: Ciril Pri-možič, Trnovski pristan 4. 359 2-2

Prodaj se: Ogledalo, v soko dva metra, dva sode (30 lit), kolo in dve konjski opremi (angl.). — Naslov jove uprava „Jutra“. 355 2-2

Švinsko mast, čisto, doma topljeno, razpošilja in po adbe prejema od 50 kg na-več po najvišji dnevni ceni tvrdka Janke Popovič, Ljubljana. 320 13-4

Notar v Metliki sprejme izvežbanega sollicitatorja.

Plača in vstop po dogovoru.

Občinska hranilnica v Postojni sprejme takoj

v hranilničnem knjigovodstvu popolnoma izvežbanega

uradnika.

Plača in drago po dogovoru. Prosilci, ki imajo v Julijski Gori svojo domovinsko pravico in so zmožni poleg slovensčine tudi italijanskega jezika, imajo prednost.

344 3-3

Ravnateljstvo.

Velebanka

išče za svoje

350 3-3

železninsko-trgovsko podjetje v Sarajevu izurjenega in zanesljivega

strokovnjaka

za nadzorovanje vođstva podjetja.

Poudbe na „J. B.“, Ljubljana, glavna pošta, poštni predel 15.

Prekajevalnica s stroji in popolnoma opremljena

je z živim in mrtvim inventarjem zaradi preselitve v Nemško Avstrijo

takoj po primerni ceni naprodaj,

eventualno se zakup lahko podaljša. Naslov: Prekajevalnica Studenci, Maribor, Schulgasse 19 361 2-1

Naročajte in širite sledeče

leposlovne knjige:

Anatole France-Debeljak: Pingvinski otok. Roman. Cena broš. 42 K, po pošti pripor. 2 K 40 v več.
Dostojevski-Levstik: Besi. Roman v IV. delih. Broš. 36 K, vez. 46 K, po pošti pripor. 4 K 60 v več.
Goncourt-Pastuškin: Dekle Eliza. Roman. Broš. 10 K, vez. 16 K, po pošti 1 K 80 v več.
Cervantes-Sorli: Tri novale. Broš. 10 K, vez. 16 K, po pošti 1 K 80 v več.
Shakespeare-Zupančič: Šest kresne noči. Broš. 22 K, vez. 28 K, po pošti 1 K 80 v več.
Ante Debeljak: Solnce in senca. Broš. 10 K, vez. 16 K, po pošti 1 K 80 v več.
Stritar-Java antologija. Uredil dr. Iv. Prijatelj. Broš. 18 K, po pošti 2 K 60 v več.
Josipa Jurčiča zbrani spisi. Druga izdaja. Uredil dr. Ivan Prijatelj. I. zvez. broš. 20 K, po pošti 3 K več, II. zvez. broš. 22 K, po pošti 3 K 60 v več.

Knjige se naročajo pri založništvu:

Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6. 66 26

: Jadranska banka :

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji. Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Zrst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.